Ratsastusvalmentajan turvallisuusasiakirja

Penina Peltonen

Toiminnan perustiedot

- **Toiminnanharjoittaja:** Penina Peltonen
- Puhelin: 046 545 8905
- Sähköposti: pennieplaysson@gmail.com

- **Toiminnan muodot:** Valmennustunnit omalla tallilla sekä valmennus asiakkaiden hevosilla.
- Omalla tallilla valmennetaan 1-3 ratsukkoa kerrallaan. Käytössä ovat omat koulutetut hevoset, huolletut varusteet sekä aidattu ja valaistu pieni kenttä.
- Asiakkaan hevosella valmennettaessa hevonen ja varusteet ovat asiakkaan. Valmennuspaikan olosuhteet vaihtelevat ulkokentästä maneesiin.
- Mahdollisella ratsastuskouluasiakkaalla käytetään ratsastuskoulun hevosia ja varusteita. Ratsastuskoulu vastaa omasta toimintaympäristöstään, opetushevosistaan, niiden varusteista ja asiakkaistaan; valmentaja vastaa oman opetuksensa turvallisesta toteutuksesta.

1. Vaarojen tunnistaminen ja riskienhallinta

Vaarat arvioidaan ennen valmennusta ja uudelleen aina, kun hevonen, ratsastaja, harjoitus, paikka tai olosuhteet muuttuvat. Jos turvallisuutta ei voida varmistaa, harjoitusta muutetaan, se keskeytetään tai sitä ei aloiteta.

Vaara / tilanne	Mahdolliset seuraukset	Todennäköisyys / vakavuus	Ehkäisy ja hallinta	Seuranta
Ratsastaja putoaa hevosen selästä	Loukkaantuminen, vakavat vammat; pahimmillaan kuolema	Todennäköisyys: kohtalainen. Seuraus: keskisuuri–vakava.	Hyväksytty ratsastuskypärä pakollinen; ratsastajan taitotasoon sopivat harjoitukset ja hevonen; turvavälit ja ohjeistus; tasapainoharjoitukset; putoamistilanteen toimintatapa käydään läpi.	Tapaturmat ja läheltä piti -tilanteet kirjataan ja arvioidaan.
Varuste on vaurioitunut, sopimaton tai huonokuntoinen	Hevosen reaktio, putoaminen tai hevosen loukkaantuminen	Todennäköisyys: kohtalainen. Seuraus: keskisuuri.	Varusteet tarkastetaan ennen käyttöä ja huolletaan säännöllisesti.	Ilmoitus ja korjaus tai korvaaminen.

			Viallista varustetta ei käytetä.	
Hevonen säikähtää tai muuttuu hallitsemattomaksi	Tasapainon menetys, putoaminen, potku- tai puristumisvamma	Todennäköisyys: vaihteleva. Seuraus: vakava.	Valitaan ratsastajalle ja harjoitukseen sopiva hevonen; arvioidaan hevosen käyttäytyminen ja olosuhteet; käytetään turvallisia harjoitteita ja riittävää ohjausta; varustaminen tehdään rauhallisesti.	Hevosen soveltuvuutta ja tilanteissa tehtyjä havaintoja arvioidaan jatkuvasti.
Valmennuspaikan puutteet tai olosuhteet	Liukastuminen, kompastuminen, törmäys tai ratsastajan putoaminen	Todennäköisyys: vaihteleva. Seuraus: voi olla vakava.	Tarkastetaan pohja, aidat, portit, valaistus ja kulkureitit. Talvella huomioidaan liukkaus ja hiekoitus. Maneesin tai kentän puutteiden vuoksi harjoitusta muutetaan tai se keskeytetään.	Paikka tarkastetaan ennen käyttöä; havaitut puutteet ilmoitetaan vastuulliselle taholle.
Onnettomuus tai muu hätätilanne	Loukkaantuminen, avun viivästyminen tai evakuointitarve	Todennäköisyys: harvinainen. Seuraus: vakava.	Selkeät toimintaohjeet, hätäpuhelun soittaminen, ensiapu ja avun opastaminen paikalle. Selvitetään kokoontumispaikka ja poistumisreitit kullakin valmennuspaikalla.	Tapahtumat kirjataan; toimintatavat päivitetään havaintojen perusteella.
Asiakkaan hevonen tai valmennuspaikka ei sovellu suunniteltuun harjoitukseen	Vaaratilanne tai loukkaantuminen	Todennäköisyys: vaihteleva. Seuraus: voi olla vakava.	Asiakkaan hevosen, ratsastajan taitojen ja puitteiden soveltuvuus arvioidaan ennen harjoitusta. Tarvittaessa harjoitusta	Arvio tehdään jokaisella uudella hevosella ja olosuhteiden muuttuessa.

			kevennetään tai siitä kieltäydytään.	

2. Henkilöstön osaaminen, määrä ja tehtävät

Osaaminen ja henkilöstö

- Asiakastyöstä ja valmennuksen turvallisesta toteutuksesta vastaa Penina Peltonen.
- Henkilöstön määrä: Omalla tallilla valmennuksessa on 1-3 ratsukkoa. Muissa toimintaympäristöissä henkilöstöjärjestelyt sovitaan paikan vastuuhenkilön kanssa.
- Koulutukset, pätevyydet ja niiden voimassaolo:
  - Hevostenhoitaja, v. 2006-2009 (Koulutuskeskus Salpaus)
  - SRL:n harrasteohjaaja v. 2010 (Koulutuskeskus Salpaus)
  - SRL:n I-tason ratsastusvalmentaja v. 2010-2011, esteet ja koulu (Ypäjä)
  - SRL:n II-tason lajivalmentaja v. 2013, v. 2025-2026 (Ypäjä)
  - SRL:n III- ja IV-tason ammattivalmentaja, v. 2026- (Ypäjä)
- Henkilöstön osaamisen tulee vastata tarjottavaa palvelua ja asiakkaiden taitotasoa. Ensiapuvalmiuden ajantasaisuus tarkistetaan säännöllisesti.

Vastuut ja perehdytys

- Omalla tallilla valmentaja vastaa hevosten ja varusteiden soveltuvuuden arvioinnista sekä turvallisten harjoitusten suunnittelusta ja ohjaamisesta.
- Asiakkaan omalla hevosella asiakas vastaa hevosen perustiedoista ja omasta hevosestaan. Valmentaja arvioi hevosen ja varusteiden soveltuvuuden kyseiseen harjoitukseen sekä valmennuspaikan turvallisuuden.
- Ratsastuskoululla talliyrittäjä vastaa tallin puitteista, opetushevosista, varusteista ja asiakkaista. Valmentaja vastaa valmennuksen turvallisesta toteutuksesta ja ilmoittaa havaitsemistaan puutteista vastuuhenkilölle.
- Mahdolliset sijaiset, työntekijät tai muut avustajat perehdytetään tehtäviinsä, turvallisuusohjeisiin, hätätilanteiden toimintatapoihin ja vastuunjakoon ennen työskentelyä.

3. Palvelussa käytettävät menetelmät, tuotteet ja ympäristö

Hevoset ja varusteet

- Omalla tallilla käytettävät hevoset ovat koulutettuja ja niiden tulee soveltua kyseiseen valmennukseen ja ratsastajan taitotasoon.
- Asiakkaan hevosella valmennettaessa arvioidaan hevosen soveltuvuus, käyttäytyminen, varusteiden kunto ja harjoituksen vaatimustaso.
- Ratsastuskypärän käyttö on pakollista. Kypärän tulee olla ratsastukseen tarkoitettu, ehjä ja käyttäjälle sopiva. Turvaliiviä suositellaan erityisesti aloitteleville ratsastajille.

Tilat, ympäristö ja kunnossapito

- Omalla tallilla käytössä on aidattu ja valaistu pieni kenttä. Valmennuspaikan kunto ja soveltuvuus tarkastetaan ennen harjoitusta.
- Muualla valmennettaessa arvioidaan etukäteen kentän tai maneesin pohja, valaistus, rakenteet, aidat, portit, kulkureitit ja sääolosuhteet.
- Huolehditaan riittävästä valaistuksesta ja talvikaudella liukkauden torjunnasta. Havaitut puutteet korjataan tai niiden vuoksi käyttö keskeytetään.
- Kunnossapidon vastuut ja aikataulut, kuten kentän pohjan huolto sekä rakenteiden ja sähkölaitteiden tarkastukset, sovitaan kunkin kiinteistön vastuullisen tahon kanssa.

4. Erityis-, onnettomuus- ja hätätilanteisiin varautuminen

Toiminta onnettomuustilanteessa

1. Keskeytä harjoitus ja varmista, ettei tilanteesta aiheudu lisävaaraa ratsastajalle, muille ihmisille tai hevosille.
2. Arvioi tilanne ja anna ensiapua oman osaamisen mukaisesti. Soita 112, jos tilanne sitä edellyttää.
3. Pyydä toinen henkilö vastaanottamaan apu ja opastamaan se oikeaan paikkaan. Ilmoita tarkka osoite ja tarvittaessa tallin sisäinen ajo-ohje.
4. Huolehdi muiden asiakkaiden ja hevosten turvallisuudesta sekä estä alueelle pääsy, jos se on tarpeen.
5. Ilmoita tapahtumasta toiminnan tai kiinteistön vastuuhenkilölle. Kirjaa tapaturma tai läheltä piti -tilanne ja arvioi korjaavat toimenpiteet.

Valmennettaessa muualla selvitetään ennen tunnin alkua paikallinen osoite, hätäuloskäynnit, kokoontumispaikka, ensiapuvälineiden sijainti ja avun opastaminen.

Ensiapu ja hätätilannevalmius

- Ensiapukoulutukset ja niiden voimassaolo: Ensiavun jatkokurssi (ns. EA2), suoritettu 5.12.2025, voimassa 3 vuotta.
- Ensiapuvälineiden sijainti omalla tallilla ja muissa käytettävissä paikoissa: Omalla tallilla valkoisessa pystykaapissa heti ulko-ovella, lisäksi autoissa.
- Maastovalmennusta tai muuta tavanomaisesta poikkeavaa toimintaa järjestettäessä arvioidaan reitti, yhteyden toimivuus, avunsaannin mahdollisuus ja turvallinen toimintatapa onnettomuuden varalta.
- Vakavista onnettomuuksista ja vaaratilanteista ilmoitetaan toimivaltaiselle viranomaiselle kulloinkin voimassa olevien ohjeiden ja velvoitteiden mukaisesti.

5. Palvelun käyttäjille ja välittömässä vaikutuspiirissä oleville annettavat tiedot

- Ennen valmennusta asiakkaalle kerrotaan turvallisuussäännöt, kypärän käyttö, turvavälit, hevosen käsittelyyn liittyvät ohjeet sekä harjoituksen kulku.
- Asiakkaan taitotaso, kokemus ja harjoituksen tavoitteet selvitetään ennen valmennusta. Harjoitukset sovitetaan ratsastajan osaamiseen, hevoseen ja olosuhteisiin.

- Asiakkaalle kerrotaan, että valmentaja voi muuttaa harjoitusta tai keskeyttää sen, jos ratsastajan, hevosen, varusteiden tai olosuhteiden arvioidaan aiheuttavan turvallisuusriskin.
- Kirjalliset asiakassäännöt ja niiden jakelukanava (esim. sähköposti, verkkosivu tai paikan päällä annettava ohjeistus): Nettisivut pennieplriding.fi.
- Asiakkaan vakuutusturvasta kerrotaan ennen palvelua. Omalla tallilla ratsastajilta edellytetään vapaa-ajan vakuutusta tai SRL:n seuran jäsenyyttä.
- Muualla valmennettaessa sovitaan asiakkaan kanssa paikan säännöistä, vastuista, hätätilannejärjestelyistä ja varusteista ennen tunnin alkua.
- Muut alueella liikkuvat ihmiset ja valmennuspaikan lähiympäristö huomioidaan toimimalla paikan sääntöjen mukaisesti ja välttämällä vaaran aiheuttamista sivullisille.

6. Palvelun käytönaikainen valvonta

- Valmentaja seuraa ratsastajan toimintaa, hevosen käyttäytymistä, varusteiden toimivuutta ja olosuhteita koko valmennuksen ajan.
- Omalla tallilla valmennetaan 1-3 ratsukkoa kerrallaan. Ratsastajien määrä ja harjoitteet pidetään sellaisina, että valmentaja pystyy valvomaan toimintaa turvallisesti.
- Asiakkaan taitojen tai kokemuksen ollessa rajallinen ohjeistus on tavallista yksityiskohtaisempaa, ja harjoitteita mukautetaan tarpeen mukaan.
- Valmennettaessa ratsastuskoululla tai asiakkaan tallilla noudatetaan paikan omia turvallisuus- ja valvontakäytäntöjä sekä sovitaan vastuunjaosta paikan vastuuhenkilön kanssa.

7. Turvallisuuden jatkuva seuranta ja parantaminen

- Kaikki tapaturmat, vaaratilanteet ja läheltä piti -tilanteet kirjataan. Kirjaukseen merkitään tapahtuma, olosuhteet, seuraukset sekä päätetyt korjaavat toimenpiteet.
- Onnettomuuskirjanpidon säilytyspaikka ja vastuuhenkilö: Pirjo Kotimäki, Kotimäen tila (oma talli).
- Asiakkailta ja yhteistyötalleilta vastaanotettu turvallisuuspalaute sekä henkilöstön turvallisuushavainnot käsitellään ja tarvittavat muutokset toteutetaan.
- Turvallisuusohjeet tarkistetaan vähintään vuosittain sekä aina, kun toiminta, toimintapaikka, käytettävät hevoset, varusteet tai vaatimukset muuttuvat.
- Vakavien onnettomuuksien ja läheltä piti -tilanteiden viranomaisilmoituksissa noudatetaan voimassa olevia ohjeita. Ilmoituksista ja jatkotoimista pidetään kirjaa.
- Raportointi Tukesille tarvittaessa.

8. Lainsäädäntö & ohjeistus

- Turvallisuussuunnitelma perustuu Tukesin ohjeisiin ratsastuspalvelujen turvallisuudesta. (Lähde: ratsastus.fi)
- Uusi ohje päivitetty vastaamaan kulutuspalvelulakia (185/2025). (Lähde: ratsastus.fi)
- Toiminnanharjoittajan on laadittava turvallisuusasiakirja, jossa riskejä tunnistetaan ja hallitaan. (Lähde: hevostietokeskus.fi)
- Mahdollisesti yhdistettävä pelastus- tai valmiussuunnitelmaan, jos sellainen on tarpeen. (Lähde: hevostietokeskus.fi)

Valmennus muualla – ennakkotarkistus

- ☐ Kentän/maneesin pohja, aidat, portit, valaistus ja kulkureitit tarkistettu.
- ☐ Hevosen ja ratsastajan soveltuvuus suunniteltuun harjoitukseen arvioitu.
- ☐ Hevosen varusteet ja ratsastajan turvavarusteet tarkistettu.
- ☐ Hätäuloskäynnit, kokoontumispaikka ja ensiapuvälineet selvitetty.
- ☐ Puhelinyhteys ja avun opastaminen paikalle varmistettu.
- ☐ Paikan vastuuhenkilö ja vastuunjako selvitetty.
- ☐ Puutteet ja päätökset harjoituksen muuttamisesta/keskeyttämisestä.